

Edinost

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

V edinosti je moč!

Naročnina znaša

za vse leto 24 K., pol leta 12 K., 3 mesece 6 K. — Na naročbe brez dopolne naročnine se uprava ne ozira. Vsi dopisi naj se pošiljajo na uredništvo lista. Nefrankovana pisma se ne sprejemajo in rokopiši se ne vračajo. Naročnino, oglašje in reklamacije je pošiljati na upravo lista.

UREDNIŠTVO: ul. Giorgio Galatti 18. (Narodni dom.)
Izdajatelj in odgovorni urednik ŠTEFAN GODINA. Lastnik
konsorcijski list „Edinost“. — Natisnila tiskarna konsorcijski
list „Edinost“ v Trstu, ulica Giorgio Galatti št. 18.
Poštno-hranilnični račun št. 652.841.

Izhaja vsaki dan.
Tudi ob nedeljah in praznikih ob 5. uri, ob ponedeljkih ob 9. uri zjutraj.
Posamične številke se prodajajo po 3 novč. (6 stotink) in mnogih tobakarnah v Trstu in okolici, Ljubljani, Gorici, Celju, Kranju, Mariboru, Celovcu, Idriji, St. Petru, Sežani, Nabrežini, Novemestu itd.
Oglase in naročbe sprejema uprava lista „Edinost“, ulica Giorgio Galatti št. 18. — Uradne ure so od 2. pop. do 4. zvečer. — Cene oglašja 16 st. na vrsto petič; poslanice, smrtnice, javne zahvale in domači oglasi po pogodbi.
TELEFON šte. 1157.

Rusko-japonska vojna.

(Brzjavne vesti).

Bitka pri Mukdenu.

LONDON 11. (Poročilo Reuterjevega biro). List „Daily Telegraph“ je priobčil večeršaje poročilo tokijskega lista „Kokumin“, po katerem so Rusi baje izgubili 100 topov. Njihove izgube da znašajo 150.000 (?) mož. 50.000 Rusov je bilo baje vjetih.

LONDON 11. „Standard“ poroča iz Tokija od večeraj: Več ruskih armadnih zborov je bilo na severu in na vzhodu Mukdena od Japoncev obkoljenih. Rusi zažigajo povsod svoje zaloge. Zgube Rusov znašajo vseh vjete najbrž nad 260.000 (?) mož.

LONDON 11. Glasom semkaj dospelih poročil se vrši umikanje Rusov brez vsega reda v posameznih oddelkih, ki se v vsej naglici utrjuje, da zadržujejo Japonce. Rusi se ne bodo mogli v pustih krajini vzdržati od železnice dolgo držati, ker jim ne bo možno dobiti streliva in živil. General Kuroki prodira od vzhoda ter pritiska Ruse proti armadi Negijavi. Kakor se sliši, so izgube na obeh straneh ogromne.

LONDON 11. „Morning Post“ poroča iz Washingtona: Glasom neke depeše odposlanca Griseona v Tokiju na državni urad, je japonski vojni minister pripovedoval odposlanca, da so Japonci do 8. t. m. izgubili 50.000 mož, vstevši eno brigado, možno 5000 mož, ki je bila uničena.

PARIZ 11. List „Echo de Paris“ je zvedel iz Petrograda, da je tamkaj zasedanje Stanišina po Japoncih provzročilo silno ogorčenje. Širi se govorica, da je bilo vsprejetih v japonsko zapadno armado 60.000 Kitajcev. Splošno se zahteva, naj ruska vlada proti temu pri kitajski vladi protestira.

TOKIO 11. (2. ura popoldne). (Reuterjev biro). Rusi se umikajo od Mukdena proti severu. Japonci jih zasledujejo na obeh krilih. Rusi so v slabem položaju.

PARIZ 11. „Agence Havas“ poroča: V diplomatskih krogih se ne pripisuje nobene vere vesti „Daily Graphic“, glasom katere je ruski unanji urad obvestil francosko vlado, češ, da je car Nikolaj pripravljen prijeti mirovna pogajanja.

LONDON 11. Ni še znan ves obseg poraza Rusov, vendar je gotovo, da je število ranjenih Rusov, ter njihove izgube na topovih in strelivu ogromno. Število vjetih se čeni na 20 do 50.000 mož. Obupni boj je trajal vso noč. Rusi skušajo prodreti ob jemalne verige.

Baltiška eskadra.

PARIZ 11. „Echo de Paris“ poroča, da je zvedel iz Petrograda, da se tamkaj ničesar ne ve, da je brodoge admiral Rožde-

stvenkega odplulo z Madagaskarja. Možno je pa, da se je Roždestvenski odpeljal na eproti eskadri admiral Nebogadova.

LONDON 11. Reuterjevemu biro poročajo iz St. Louis (otok Mavricij) od danes: Parnik „Akbar“ je iz Vehenara na Madagaskarju, katerega je zapustil dne 8. t. m. dospel semkaj ter poroča, da kroži tam govorica, da se ruska eskadra nahaja še v Nossibé.

Dogodki v Rusiji.

PETROGRAD 11. (Petr. brz. agentura.) V neki sobi „Hotela Bristol“ nasproti Izakovem trgu blizu nemškega poslanstva je danes zjutraj eksplodiral dinamit.

PETROGRAD 11. (Petr. brz. agentura.) Eksplozija v meblirani sobi „Hotela Bristol“, ki je bila ob 4. uri zjutraj, je provzročila, toliko v drugem nadstropju, kjer se je pripetila, kakor tudi v drugih nadstropjih znatne poškodbe. Več šip na oknih je bilo razbitih, v spodnjih prostorih in v prvem nadstropju je odpadel štukaturni strop; v petem nadstropju so bile razbite šipe na petih oknih. V hotel, ki je obdan od redarjev, je prišlo 100 sodnih oseb, da konstatujejo fakt.

KOLIN 11. Listu „Köln. Zeitung“ so brzojavili iz Petrograda: Današnja eksplozija v hotelu „Bristol“ se je pripetila v sobi, v kateri sta stanovala neki Anglež in Angležkinja. Oba sta bila ubita. Kakor se sliši, je Angležu po neprevidnosti padla bomba z rok.

PETROGRAD 11. (Petr. brzjavna agentura.) V minoleh tednu je na jugu gubernij Kurok in Orel prišlo kmetsko gibanje, ki se je razširilo na okrožje Gluhov v guberniji Černigov, kjer je prišlo do plenjenja. Ena rafinerija je bila zažgana. Vojaštvo je zopet vzpostavilo mir. Sedaj je opažati gibanje v okrožju Sjievsk gubernije Orel.

VARŠAVA 11. Položaj je tukaj zelo resen. Druhal terorizuje prebivalstvo. Hišni gospodarji, ki za tako trpe pod utisom razmer, dobivajo pretična pisma s pozivom, naj znižajo najemnino.

Celo znamenitim tvrdkam je težko ob neugodnem gospodarskem položaju plačati najemnino.

Stanje policijskega komisarja Rastegujeva, na katerega je neznana oseba vstrelila ter ga težko ranila, je povoljno. Strelca še niso dobili.

Iz državne zbornice.

DUNAJ 11. Poslanska zbornica je nadaljevala prvo šitanje obrtne novele. Posl. Tambosi je izvajal: Mi nismo nasprotni obrtni noveli, ali povdarjati moramo, da se mora ob vsotvarjanju novega zakona gledati na to, da se isti izvede ter da mora isti tudi jemati obzir na različnost posameznih narodnosti, na veliko razliko med mestom in deželo, ter na različno stopinjo omike posameznih krogov

prebivalstva. Govornik je naglašal, da je romanski duh nasproten prisilnim društvom ter sploh vsaki prisilni organizaciji. Konečno je povdarjal potrebo, da se obrtni pouk razširi. Izjavil je, da bi ne smelo biti nobenega sodnega okraja brez nadaljevalnih šol, ako se hoče sploh izvesti obrtni red. Za potrebno število takih šol bi danes primanjkovalo učiteljev, ker se tudi za vzgojo učnih moči ni poskrbelo. Za dežele oddaljene od sredine glavnega mesta so potrebne prehodne odredbe. Dokler se iste uvede, zamorejo iz novih določeb obrtnega reda imeti korist obrtniki na Dunaju in v obmejnih deželah, v oddaljenih deželah je to komaj možno.

Posl. Šramek je izjavil, da je predloga le nezaten rezultat dolgoletnih obljub od strani države ter da pomenja le poskus vlade pomiriti obrtnike. Posl. Hauzeis je predlagal konec debate. — Posl. Heilinger je upil: Škandal! V tako važnem vprašanju se ne sme tukaj govoriti! Posl. Malik: Hauzeis je izdajalec obrtnega stanu! Nemir.

Predlog Hauzeisa je bil z 68 proti 32 glasom vsprejet. (Ugovor posl. Heilingerja in vsenemcev.)

Glavnima govornikoma sta bila izvoljena: pro Schönerer in contra Pachet.

Carinski odsek.

DUNAJ 11. Carinski odsek je vsprejel predlog poročevalca Garapicha, glede sklepa trgovinskih pogodb in konvencije o živinski kugi z Rusijo in balkanskimi državami z 18 proti 7 glasom.

Brzjavne vesti.

Novi minister za deželno brambo.

DUNAJ 11. Imenovanje novega ministra za deželno brambo FZM Frana Schönaicha je za izvršeno, ter se v prihodnjih dneh priobči v „Wiener Zeitung“. Za naslednika Schönaicha kakor poveljnika 9. vojne zborna in zapovedujočega generala v Jožefovem, je namenjen zagrebški divizionar FML grof Feliks Orsini-Rosenberg.

Cesar v umetniški palači.

DUNAJ 11. Cesar je otvoril danes v prisotnosti nadvojvodov Frana Ferdinanda in Frana Salvatorja in številnih dostojanstvenikov spomladno razstavo v umetniški palači.

Avstro Ogrska eskadra v turških vodah.

CARIGRAD 10. Na današnji avdijenci pri sultanu se je avstro ogrski poslanik baron Calice zahvalil za razne odredbe, izdane povodom obiska poveljnika c. in kr. eskadre, med drugim za odposiljatev cesarske jahte v Smirno, ki bo spremljala avstro ogrsko križarko, na kateri se dne 22. t. m. pripelje semkaj kontreadmiral Pietruski.

Knez Ferdinand.

LONDON 11. Bolgarski knez Ferdinand je odpotoval danes na kontinent. Na kolodvoru je bil na slovesu med drugimi

navzoč avstro-ogrski poslanik grof Mennsdorff, s katerim se je knez več časa razgovarjal.

Saški kralj.

DRAŽDANE 11. Kralj Friderik Avgust obišče tekem spomladni cesarja Fran Josipa na Dunaju, kjer se bo mudil več dni.

Afera grofice Montignoso.

DRAŽDANE 11. List „Dresdener Journal“ poroča, da je kralj sklenil izročiti izvedbo afere grofice Montignoso nemu državnih ministrov ter justičnemu svetniku Körnerju odvzeti dano pooblastilo.

Pismo iz Rusije.

(Pisano sredi meseca februarja.)

II.

To nevarnost treba preprečiti. A to ni težko. Japonska se je čutila zelo ponižano in užaljeno, ko jej je Rusija s pomočjo Francoje in Nemčije v Simonoseškem mirovnem dogovoru prekrizala točko glede Kvantuna. V tem dejstvu je bil kvas za bodočo vojno. Japonsko je trebalo samo vspeh in podhoditi. Kruh iz japonsko-ruskega testa pa je jela Anglija. Tako je računal Albijon ter si mencial roke v polni nadi na vseh svoje prebrisane zvite politike. Sedaj ga je znemirjalo samo vprašanje, da ne bi Rusija preveč oklestila Japonske in se sama preveč vsilila? Tudi to se je dalo preprečiti. Našla so se sredstva za to: zveza z Japonsko, dobri sveti diplomatov, ogleduhi, orožje, posojila z oduševskimi obrestmi, navidezna nevarnost, krič po časopisih, podžigajoči govori, šum in rožljanje, po orožnicah, puhtenje oklopnejš itd. Vse to more služiti namenom Anglije. Vse se vrši zanjo v zažaljenem redu, ali kakor bi rekel ruski kmet: vse idet, kak po maslu. Japonci slave velike zmage in njihovi zavestniki jim poje veliko čast in slavo v polnem pričanju, da v nekoliko mesecih ostaneta od Rusije in Japonske le dva trhla kostnjaka pod imenom dveh velikih držav. Tega je trebalo Angliji.

Mi molčimo in ne pozablamo, da je Kuropatkin trebal trikratnega terpenjija, ker vemo, da so naše vojske zbirale v Mandžuriji kakor — po afrozimu nekega novinarja — se voda nabira v vedro kaplja za kapljo.

Razmerje Japoncev nasproti Rusom je bilo pri Čemulpo 8:1, pri reki Jalu 7:1, pri Ljaojanu 5:3, pri Jantaju 10:7, pri reki Šaho 4:3, a tamkaj konec novembra 9:7. A Japonci, ki so se nadejali, da bodo že v Mukdenu zimovali, sede med Mukdenom in Ljaojanom. Ali, ko bo vedro polno....

V Port Arturju, kjer so naši junaški branili čast, slavo in materialne interese svojega naroda, je stal 1 mož proti 8 sovražnikom.

Ali drugi slovanski Port Artur je — Trst. Čegav je? Da, moji tukajšnji znanci

PODLISTEK.

151

Prokletstvo.

Zgodovinski roman Avgusta Šenoe. — Nadaljeval in dovršil I. E. Tomič.

Prevel M. O.—č.

Pred mestno hišo se je stiskala množica, kakor da čaka nekoga. Ali ni se kričalo ni bučalo. Vse je molčalo, blede, mračno in nemo. Le tu pa tam je bilo videti kak smejajoči se, pijani obraz, je bilo čuti glase vzkrík, videti pest.

— To ni možno, je iztisnil mesar Hosarč skozi zobe.

— Ej, čakaj malo! Vprašaj svoje oči, mesar! je rekel klobučar Mato Ščuka, stisnivši z rameni. Tako je.

— Kaj? Kaj? je vprašal lekarnar Galimello, stisnivši glavo med mesarja in klobučarja.

— Kaj? je odgovoril klobučar, ej, kje si bil? Kapetanovi vojaki so prijeli našega sodnika in Žvana. Sedaj ju tirajo semkaj.

— Sodnika! Žvana! Misericordia! To je sila proti zakonu! je zakričal lekarnar.

— Pravica je, brate, stara oslica, na kateri vsakdo — Bog mi grehe odpusti — jaha kakor se mu zljubi, je iztisnil klobučar.

— Tega ne bomo trpeli, je ponavljal Nemec Tomo Šabel, tristo vragov!

— Dajte, poboljšajte se, se je nasmehnil klobučar ujedljivo. Ali tistega malopridneža bi rad dobil med nohte, ki je nedolžnima nadrobil to.

— Sedaj smo mi gospodarji, je zakričal Paviša, dvignivši polno čutaro, pij brate krojač! Fuč sodnik! Fuč Žvan! Pij krojač! Sedaj smemo, hvala Bogu, tudi mi, to dražje, svobodno rasti.

— In rasti hočemo, rasti, je zakričal mali krojač, dvignivši se na prate; dosedaj so oni nas krpali, odeslej bomo mi njih. Oh! Oh! Oh!

— Tudi to plesnivo gospodo in Kapiteljce hočemo krpati, taka je zapoved. Boste že čuli sami.

— Pij metlar, danes je praznik, danes se pije zastonj. Na pol pijani metlar je, prislonivši se s hrbtom k zidu, izvalil smejoči se očesi iz pod kuštravih lasi.

— Da, da, da! danes je nedelja; jutri bo nedelja, vsaki dan nedelja. Sedaj bomo mi določali praznike, ne pa popi. Daj Paviša čutaro. Bog poživi gospoda od Lučence! — je zaklical zamolkim grlom, ali v ta hip mu je sunil lakot mesarja Magjara v rebra, da je metlar kar zajčal.

— Pustite me, pustite! je zaklical iz množice glas šolnika, tudi jaz imam oči, da gledam.

— O učitelj, je skočil Paviša, danes je naš dan, danes plačujemo mi.

— In kruto, je pokimal Kuzmič, danes sodimo mi. Da! Gospoda! Gospoda! Ker imajo krpico zemlje, ker imajo poljevo kočo, a mi nič!

— A kje, pri vragu, kje je zdravnik, ga je vprašal krojač, ne vidim ga tu, a sicer ga nisem videl nikdar brez tebe.

— Ni ga, kakor da se je pogreznil v zemljo.

— Poznamo se, je namiziknil Paviša, zdravnik je navihaneč. Postavi mu črnega vruga na oltar, in poreče ti: Svetnik je! Aj! Aj! Kaj vidijo moje oči! Tu je mamica Draga! Čudo! Kako si se danes izvlekla na solnce?

— Hi! Hi! se je nasmehnila čarovnica, pokazavši svoje piškave zobe in udarši se ob prsa. Danes je moj praznik, danes sta se mi paleca že zscelila. Došla sem gledat sodnika in Žvana, dragega Žvana. Da, da, zopet je resnica, kakor se pravi: Danes meni, jutri tebi! Glej, glej, Bog ne plačuje vsake sobote.

— Tako! Tako! je pomajal Paviša z glavo. Pa treba vedeti, česar vi ne veste. Sodnik in Benković sta nas izdala za denar Kapiteljcem. (Pride še.)

trdijo, da je Trst vaš slovenski, torej slovenski Port Artur. Naš Steselj je — tako pravijo moji tukajšnji znanci — pošiljal vsake 3—4 tedne po nekoliko besed o stanju in položaju v Port Arturu. Iz Trsta pa dobivamo na 2—3 tedne po tri do štiri liste »Edinosti«. Depše Steselja so ostavljali Japonci na kitajskih džunkah, »Edinost« pa ustavljajo avstrijski Hunguzi na poštnih postajah. Ko smo mi Rusi vzdihovali radi usode posadke v Port Arturu, ste se pa vi — pravijo meni — ob enem srdili radi usode poslanih vam listov »Edinosti«, kakor se je Odisej sredi brezplodnega morja kibal o dimu domače kože. Umejem vas: vi niste videli domače vasi že 35 let!

Ne, ne 35, ampak 34 let in 2 meseca. Nu — to je — kako bi rekel: presneta usoda!

Da se povrnemo k prispodobi med Port Arturjem in Trstom! Rusom je Port Artur potreben, ker je Rusiji potrebno široko morje. Prav tako je potreben slovenskemu narodu Trst. Rusija potrebuje Tihega oceana. Vsa druga nje morja so ozka, so tako rekoč zaprta. Vahodna Sibirija bo večno mrtva, dokler je ne oživi široko morje. Vi pa potrebujete Trst, ker potrebujete Jadransko morje, ker drugje nimate, ne širokega, ne ozkega.

Iz Hrvatske.

ZAGREB, 10. marca 1905.

Med onimi možmi, ki jih je naš kralj vsprejel v avdijenci, da čuje njihovo mnenje, kako bi se najprimerneje rešila ogrska kriza, vidimo tudi enega Hrvata čisto omenjenega Nikole pl. Tomašića. On bo danes zaslišan kakor predsednik hrvatskega kluba. Na njem je torej, da kralju ovrta pravo stanje stvari brez obzira na interese lastne stranke, ampak le z obzirom na korist vsega hrvatskega naroda. Avdijencijski Tomašićeva obrača na se pozornost vsega našega novinstva kajti dosedaj v obče ni bila navada, da bi dvor v vsah h časih zaslišaval mnenje tudi krega hrvatskega državnika. Kar poroča Tomašić kralju, to ostane tajno. Nu, na vsaki naša pride v pretres tudi hrvatsko vprašanje, ki postaja od dne do dne važnejše in ki čeka na svoje rešenje. Brez obzira na vse drugo, dolžan je Tomašić, da predloži kralju naše zahteve na polju političnem, gospodarskem in vojaškem, da bi se tudi nam zagotovile vse one pridobitve, ki jih na teh poljih pridobiva Madjari. V tej smeri izjavil se je tudi sam Tomašić v nekem pogovoru s nekim sotrudnikom »Buda-pesti Hirlap« in je rekel istemu res nekoliko primeranih besed v pogledu na carinsko ločeno in na vojne koncesije.

Vendar se malo mičemo. Današnja situacija, hočeš nočeš, sili besedo na usta tudi našim starejšim politikom, da čujemo njihovo mnenje in njihove predloge. Sam dr. Marjan Drenčin, ta najstarejši naš opozicijski parlamentarac, je začel v »Obzoru« priobčevati serijo člankov pod naslovom »Razpust sabora«. Ti članki vzbujajo vsestransko pažnjo in zanimanje. V istih se z večjim česom riše naš položaj in se kritizirajo vse stranke. Pisek izjavja, da je današnja sestava našega sabora protizakonita, nezdrava, da so poslanci izvoljeni po volji Khuena, a ne naroda! Zato da narod zahteva razpuščenje sabora. Naj bi se razpisale nove volitve, pak bi bila dana narodu prilika da izreče — podobno našim madjarskim sosedom — svojo sedbo in da s svojo voljo odloči, kako in v kateri smeri naj bo on — narod — odlej zastopan v ustavnem zboru svojem — v saboru našem!

Zagorčev članek, o katerem sem Vam javil že zadnjič, je našel odziva pri njegovih pristajih. Osem narodnih zastopnikov je izdalo proglas, s katerim pozivljajo rodoljube, naj pristopijo v novo »uskršeno« »hrvatsko stranko prava«. Izdajali bodo svoj list »Hrvatska«, kateremu bo urednikom dr. Avgust Harambašić — politični klova. Pa mari mislijo oni, da najdejo pristave svoji stranki? Smešno. Stranka, ki je že prenehala živeti, ker se je pokazala nepotrebna, ne bo se tudi »uskršena« dolgo držala. Narodnemu organizmu bo pa le na škodo, ker se bo tem načinom le še bolj cepil.

Danes ob 3. uri popoldne bo razglasena razsodba v stvari dra F. Potočnjaka. Razprava je bila dovršena že dne 7. t. m. Dra Potočnjaku niso mogli prav ničesar dokazati, marveč je — nesprotno — izpoved sednih večšakov, kakor tudi poklicanih pri-

šla le njemu v prilog in jasno dokazovala njega nedolžnost.

(O razsodbi govorimo na drugem mestu. Op. ured.)

In tako je zvršila ta zanimiva pravda. Dr. Potočnjak, proganjan po državnem pravdniku in po sodiščih, izhaja tu čist, nedolžen. Najbolje zadoščenje mu bo dano s podeljenjem odvzetega mu staluma, a narodu hrvatskemu bodo možje njegovega karakterja na čast in diko.

Rusko-japonska vojna.

Trst, 11. marca 1905.

(Dopis iz strokovnjaškega peresa.)

Da si ni še nikakega oficijelnega potrdila, vendar ni več lahko dvomiti na tem, da so se Rusi umaknili iz Mukdena in iz prostora južno od reke Hunho. Sicer pa smo mi že včeraj to eventualnost vzeli v poštev kakor posledico taktičnega položaja, nastalega po glavnem boju zapadno od Mukdena. Po našem mnenju je umikanje Rusov začelo že v noči med 6. in 7. t. m., kajti tedaj je boj dosegel — glasom oficijelnih poročil — svoj višek.

O načinu umikanja je v tem hipu nemogoče izreči kake zanesljive sodbe; prvič iz razloga, ki smo ga že omenili, da smo namreč brez vsake oficijelne vesti, in v drugič, ker se usuva na nas cela poplava privatnih vesti, o katerih se more mirno besedo reči, da je v njih ena tretjina pretiravanje, drugo pa — direktna laž. Čitatelji naj se le spominjajo, kako je bilo porodom umikanja Rusov iz Ljaojans. Japonci so govorili le o Sedanu, o katastrofi ruske vojske! A kmalu pozneje se je izkazalo, da so Japonci sicer res imeli taktičen vapeh, ali strateški ni bil na strani Rusov.

Kakor rečeno, mi nočemo in tudi ne moremo izreči v tem hipu nikake sodbe, niti nočemo trditi, da je analogije med bitko pri Mukdenu in pri Ljaojau. To pa je za nas gotovo, da so številke ruskih izgub, ki jih navajajo londonski viri, smešno drzne in jednostavno nemogoče.

Glavno vprašanje je sedaj, kako je izvršil Kuropatkin svoje umaknenje? Par dni ne bomo vedeli tega, ker od japonske strani ni pričakovati zanesljivih vesti v tem pogledu; dočim na ruski strani zahteva življenski interes, da ne govore, dokler ne dovedejo umaknenja v novo izbrane pozicije.

Po vsem razvoju 14 dnevne bitke je šele sedaj povsem jasno razvidno, da je bila na strani Rusov zopet zgolj defenzivna. Če torej uvažujemo: 1) da se je bitka razvijala v utrjenih pozicijah v dolgosti skoro 140 km; 2) da so bili številni besni frontalni napadi Japoncev od 25. februarja pa do 6. marca odbiti, a da so jih isti zopet in zopet mogli ponoviti, in če uvažujemo, da so japonska poročila sama priznavala, kako brezprimerno trdovratno so se borili Rusi v tej 14 dnevni bitki (saj je živavost ruskega vojska občeznana in historična); prihajamo do absolutno gotovega zaključka, da so Japonci mogli doprinešati toliko žrtv na krvi le v zavesti, da imajo dovolj človeškega materiala na razpolago: da so bili torej zopet v ogromni premoči.

Vspričo te okolnosti se mora pripoznati, da Kuropatkinu ni preostajala druga taktika, nego da je silil sovražnika, da se vedno in vedno zalutuje v utrjene pozicije in o tem krvavi, a on (Kuropatkin) da se izogiblje definitivni odločitvi!! Sploh se ta ideja vleče po vsaj tej vojni kakor rudeča nit. To smo tudi mi vedno trdili in smo ravno pred par dnevi posebno naglasili, da Kuropatkin ne bo ikal odločitve, dokler se ne prične uveljavljati baltiška eskadra. — Z ozirom na naše včerajšnje označene položaje in z ozirom na gori rečeno je nujno svetovati čitateljem, naj potrpe nekoliko dni in naj potrpežljivo prenašajo sedanji japonski vrišč, in potem bodo bržkone v deli zopet, da je Kuropatkin mojster v izvajanju svoje vojske iz kritičnih položajev.

Iz današnjih brzojavk je razvidno, da so glavne ceste Mukden—Tielin svobodne za umikanje Rusov. Sicer bise ne mogle velike mase ruskih čet pomikati na mandariški cesti proti severu.

Ako je sploh bilo rusko umikanje od strani japonskih čet v nevarnosti, se je to zamoglo pripetiti le severno od Mukdena, na vztoku gotovo ne! Poročila o begu podobnem umikanju Rusov utegnejo težko odgovarjati resnici.

Kriza na Ogrskem.

»Neue Freie Presse« poroča: Ko je cesar začel nazore šeststajstotice parlamentarcev, ki so bili pozvani, utegne navstati večdnevna pauza v razvoju krize. Pred prvimi dnevi prihodnjega tedna ni pričakovati nikake odloke od strani vladarja, ki bi po menjala korak do rešitve krize. Vse vesti, ki so se predvčerajšnjim širile iz Budimpešte o že storjenih sklepih in o novem zasukanju krize, so neosnovane. Zato so tudi le gole kombinacije, kar se govori o osebah, katerim utegne biti poverjena sestava nove vlade. Tudi niso še ukrenjene dispozicije za odhod cesarja v Budimpešto in vse se zdi, da v prihodnjem tednu cesar ne zapusti Dunaja. Potemtakem je zelo verjetno, da cesar še le po 20. marca odpotuje v Budimpešto in potem še le se izvrši zadnje dejanje krize.

Afera Potočnjak.

O tej sferi govori tudi naš današnji dopis iz Zagreba. V petek popoldne je bila izrečena razsodba. Dr. Potočnjak je bil zopet, v drugo, oproščen. Razsodba navaja sicer za to dva razloga: zastaranje in pa okolnost, da je bila glasovita afera Ertl Khuen (ki je temu poslednjemu pritisnila neizbrisen pečat na čelo) privatna stvar, ali v resnici involvira oproščanje dr. Potočnjaka uničevalno razsodbo moža, Khuena, ki je skozi 20 let mučil ubogo Hrvatsko, kakor da je to njegova satrapija, in je gazil interese naroda hrvatskega, kakor da je to narod sužnjev, narod brez pravic.

Ali na Hrvatskem straši še vedno Khuenov duh maščevanja. Izlasti mu je menda usužnjen — državni pravdnik. Temu ni še zadosti proganjanja, ni še zadosti poštenega človeka, kakoršen je dr. Potočnjak, vlačil po sodnih dvoranah, ni mu ta človek prestal še dovolj duševnih muk, ki jih provzročajo sodne preiskave in razprave, ampak ta državni pravdnik Khuenovega kova in duba je tudi proti sedanjemu drugemu oproščenju uložil pritožbo.

Drobne politične vesti.

Iz Makedonije. Kakor javljajo iz Carigrada je včeraj po 14 dnevnem bivanju avstro-ogrsko eskadra ostavila Solun.

Turška vlada je izvedela iz Bolgarske, da bolgarski odbori v Samokovu, Rilu in Haskeju nabirajo čete, ki da vderejo dne 14. t. m. v Makedonijo.

Novo norveško ministerstvo je sestavljeno. Predsedstvo ministerstva prevzame Michelsen.

Nagovor nemškega cesarja na novince. Iz Berlina poročajo, da je cesar Viljem povodom zaprisega mornarskih rekrutov v Wilhelmshavenu imel daljši govor, v katerem je posebno poudarjal besedo: »Spoštuj očeta in mater!« Oče da je deželni vladar, mati je domovina. Cesar je omenjal tudi vojne v vzhodni Aziji ter je pokazal kakor lep vzgled ljubezen do domovine in vojaško zvestobo Japoncev.

Saški kralj pojde v Rim. Kakor javljajo draždanski listi, se poda saški kralj Friderik Avgust prve dni meseca maja v Rim ter bo vaprjet v avdijenci od papeža.

Domače vesti.

Naša šolska mizerija. Prejeli smo: Iz zadnjega članka, ki ste ga priobčili o tej mizeriji, je razvidno, na kakov zavraten način se povspejuje tu germanizacija in kako se favorizuje nemška propaganda. Denar, ki je namenjen v splošno podporo šolstvu vseh narodov in ubogim občinam, ki ne morejo pokrivati stroškov za šolstvo, se odteza istim, in se poklanja v svrhe germanizacije. Torej gospoda, ki vas je narod izvolil na Dunaj, da branite njegove pravice in interese, vas gospoda kliče imperativna dolžnost, da se združite — pustivši na strani vse strankarske difference — na obrambo ter da enoglasno protestirate, kakor je storil poslanec baron Malfatti v imenu južnega Tirola. Dvignite se s slovenskim protestom v imenu našega Primorja!

Sedaj je parlament delaven, sedaj morete to. Poskusite, da li bi se vam ne pridružili tudi italijanski poslanci proti skupni nevarnosti. Saj vidijo, kako je delo Nemcev proračunjeno sistematično. Lest osnujejo šolo v Škedenju, drugo leto v Rocolu in potem pridejo morda na vrsto Barkovlje. Slednjič jim mora priti spoznanje, da se jim bo boriti

na dve fronti, ako ne pritrde kakemu modru vivendi z nami. Se-li Italijani res čutijo dovolj močne za vspešen boj na dveh frontih?

Velika odgovornost pada izlasti tudi na občino tržaško. Modra previdnost bi zahtevala, da obdrži snovanje šol v svojih rokah. Če je v Škedenju res zakonito število nemških otrok, dolžnih obiskovati šolo, naj nemško šolo raje zasnuje občina sama, da bo imela isto pod svojim nadzorstvom in da bo mogla strego paziti na to, da bodo v to šolo zahajali le otroci, ki jim je nemški materialni jezik.

Torej, gospoda pri »Independentu«, ravajte se v zmislu zdravih nazorov, ki stojim bili dali izraza minole dni. Odprite oči tistim činiteljem, ki so vam blizu, da bodo videli, da se svojo politiko gole negacije le naganjajo vodo na mline, ki postanejo neizogibno nevarni tudi italijanskemu elementu! To so mlini nemške infiltracije. Fakt je, o italijanska gospoda, da v nemških državnih šolah Trsta ni niti toliko nemških otrok, da bi dobro napolnili dva šolska razreda! Vse drugo je naše in — vaše! In kar se godi v mestu, utegne se goditi kmalu tudi po okolici. To so posledice vaše dosedanje italijanske politike. — Moje mnenje je, da naj bi občina priredila natančnejša komisijonelna poizvedovanja, je-li v Škedenju res toliko nemških otrok, da je otvoritev nemške šole opravljena. Kajti po mojem nazoru je še najhuje zlo to, da na šolah s tujim učnim jezikom poučujejo sami tuji ljudje. In pozovite, gospoda pri »Independentu«, svoje poslance na Dunaju, naj posnemajo izgled svojega tirolskega tovariša poslance barona Malfattija in naj zahtevajo malo pojasnila od vlade, o d kje se jemlje tisti denar, s katerim se vzdržujejo nemške šole v Trstu!! Zahtevajo naj od vlade, da se bo ta denar obračal v tiste namene, v katere je določen!

Še nekaj! Moje trdno uverjenje je, da bo nemška šola v Škedenju — ako ne to energičnega odpora — v par letih porušena. Sveda na zavraten način, kakor ona v Opatiji. Dotične učne sile bodo jednostavno imenovali na kako obstoječo državno nemško ljudsko šolo. Tako se je zgodilo, kakor rečeno, za Opatijo. Dotična učitelja so imenovali za državno šolo v Pali, a poslali so ju faktično v Opatijo. Kdaj je še vlada storila kaj takega kak slovenski šoli v prilog? Da, morda noben drugi narod ne trpi toliko krivice na vseh straneh, sosebno tudi od vladne, kakor jo trpi naš narod v Primorju, izlasti pa tu v Trstu na šolskem polju. Za druge ima vlada vedno denarja, za nas nikoli. Ona se sklicuje na določbe šolskega zakona le tedaj, kadar si more iz istih scistično izvajati pretvezo, da nam nič ne da!

Iz pekovskih krogov. V včeršnjem članku nam neki stanovski tovariš priporoča, da naj se pekovski mojstri oglašajo s protestom proti ustanovitvi velike mehanične (tovarniške) pekarni. In pravi dalje, da se po sedanjem zakonu dovoljuje dekret samo izučenim rokodelcem. Kar se tiče protesta se je potreba poprej vprašati, bi se li res kaj opravilo s protestom proti temu tovarniškemu podjetju? Jaz sam neverjeten Tomaž. Prvič se s kapitalom podprta velepodjetja na tvorniški način ne prištevajo več med male obrti. Ako ima podjetje več nego 20 delavcev, je tovarna. Tovarna pa spada pod tovarniški zakon — in pekarija ni še do danes nikak koncesijoniran obrt. To pa je res, da tržaška pekarska zadruga ne vrši svoje dolžnosti, da je čisto italijanske kakor bi živeli med Piemontem, dočim je na drugi strani tudi res, da so malone vsi peki — tako gospodarji kakor delavci — slovenske narodnosti. Konzorcij je zelo važna ustanova. Zato je poglavitna stvar, da se vsi konsortisti več zanimajo za to stanovsko organizacijo. Pred vsem je potreba, da se konsorcij preustroji, da se bo v njem razpravljalo v tistem jeziku, katerega so zmožni tako gospodarji, kakor delavci po svoji večini. Tukaj se maščuje vsaka popustljivost. V konsorciju imajo konsortisti ne le samo pravico zahtevati, da se posluje tudi v slovenskem jeziku, temveč konsortisti imajo pravico slovensko govoriti v združajih sejah in na zborovanjih tudi. Le kar začeti je treba. Ravno tako se ima tudi zahtevati, da se zadruga pravila prevedejo tudi na slovenski jezik, kajti zadruga je ustanovljena za vse tržaške peke, torej ne samo Italijanom na ljubo! In ker je večina pekov Slovencev, ima biti v prvi vrsti slovenski

Restavracija
'Alla Città di Francoforte'
 ulica Molin Piccolo št. 17
 vogal ulice Saverio Mercadante št. 4 (ex Piazza della Zonta)
 toči izvrstno in vedno sveže
šteinfeldsko pivo
 kakor tudi dobra in pristna vina.
 Kuhinja vedno z dobrimi jedili
 preskrbljena.
 Postrežba točna in cene nizke.
 Se toplo priporoča
Rudolf Szoboszlay
 gostilničar.

Novo prodajalnice jestvin,
 založeno z blagom prve vrste kakor kava, sladkor,
 olje, milo, belo in turšino moko, otrobe itd. itd.
 priporoča **Andrej Šuc**
 Trst, ul. Media 56 (zraven ul. Rosselli) Trst.

Anton Zlobec
 TRST — Campo S. Giacomo št. 16 — TRST
 (zraven cerkve)
 priporoča cenjenemu občinstvu v mestu, okolici in
 na deželi svojo novo otvorenjo
ZALOGA OLJA, KISA, MILA itd.
 na debelo in drobno ter po najnižjih cenah.
 Svoji k svojim!

Fondo Coroneo!
 Največja razstava sedanosti:
 Traberjev svetovnoznani anatomski muzej.
 Nad 1000 razstavljenih predmetov.
 Otvorjen vsak dan od 9. predp. do 9. zvečer
 V petek samo za dame.
 Vstopnina 40 st., vojaki in otroci 20 st.

Manufakturna trgovina
Ambrosich & Modricky
 TRST - ul. Belvedere 32 - TRST
 Fuštanj za krila širok 90 cm po 36, 42 novi.
 Fuštanj veler od 27 novč. dalje, bel, siv in
 piquet fuštanj. Kolenina bela in siva. Maje, šlaji
 in rute. Odeja od volne ali bombaža. Pregrinjala
 preproge za mej posteljo. Kravate, srajce za
 moške in ženske. Krila, ugovice, čipke, žamet,
 kakor tudi raznovrstne drobnarije.

Svetovna panorama
 ulica Torrente 11 (trigvalna palača)
 odprta vsak dan od 10. predp. do 11. ure zvečer
 Od 12. do 18. marca:

Petrograd
 danes zadnji dan, potem Angleška Indija
 Kolombo, Singapore, Baku itd.
 Vstop 30 st., vojaki in dečki 20 st.

Varstvena znamka: „SIDRO“
LINEMENT CAPSICI COMP.
 nadomestek
pain ekspelerja
 je pripoznano kot izvrstno, bolečine bla-
 žeče mazilo; dobiva se po 80 stot., 1-40 K in
 po 2 K v vseh lekarnah.
 Pri vkupovanju tega povsod preljubljenega
 domačega zdravila naj se pazi edino le na ori-
 ginalne steklenice v zavitihi z našo varstveno
 znamko „SIDRO“ iz Richterjeve lekarne in le
 tedaj je gotovo, da se sprejme originalen izdelek.
 Richterjeva lekarna „pri zlatem orlu“
 PRAGA, Elizabetine ulice št. 5, nova.
 Dnevno razpošiljanje.

Tržaška posojilnica in hranilnica
 registrovana zadruga z omejenim poroštvom.
 Piazza Caserma št. 2, I. n. — TRST — Vlastni hiši. Telefon št. 952.
 Vhod po glavnih stopnicah.
 Hranilne uloge sprejema od vsakega, če tudi ni ud zadruga in jih obrestuje po 4%.
 Rentni davek od hranilnih vlog plačuje zavod sam. Vlaga se lahko po 1 krono.
 Posojila daja samo zadrugnikom in sicer na uknjižbo po 5 1/2%, na menjice po 6%, na
 zastave po 5 1/2%.
 Uradne ure: od 9.—12. dopoldne in od 3.—4. popoldne.
 Izplačuje vsaki dan ob uradnih urah. — Ob nedeljah in praznikih je urad zaprt.
 Ima najmoderneje urejeno varnostno celico za shrambo vrednostnih papirjev, listin itd.
 Poštno hranilnični račun 816.004.

„Il Trifoglio“ Niko von Perrelli
 TRST — ul. Valdirivo 25 — TRST
 (zraven zaloge butelj g. Haekerja.)
 Izbera vsakovrstne perutnine, puranov, rac, gosij, piščancev
 in piščet, divjačine ter okajenega mesa iz Prage in Gradca.
 Jzvez jajc, divjačine in volovskega mesa.

Narodni kolek je
 vdobiti pri upravi
 „Edinost“

TOVARNA POHIŠTVA IGNAC KRON
 TRST, ULICA CASSA DI RISPARMIO 5
 MEBOVANJE PO NAJMODERNEJSIH ZAHTEVAM
 KATALOGI BREZPLAČNO.

Tomaževa žlindra
 (na debelo in drobno)
Nova krma „Melassit“
 za konje, vole, krave, prašiče.
 Kilo po 20 stotink. Vreče od 50 kg. K 8.
 Prodaja
HUBER & Comp. v TRSTU
 v ulici Madonna št. 7 (nasproti bivšemu parnemu mli nu).

Manifakturna tvrdka BERTOLI & SBUELZ
 Piazza Barriera vecchia 2 in ul. Nuova 38 (naspr. palači Salem).
 ponuja za zimski čas
 fuštanj veler z novimi risanj od 25 novč. više
 kotenina navadna za rjuhe 13 „ „
 bela 18 „ „
 bom. azna flaneleta po 18 „ „
 Velika zaloga žepnih rut, volnenih in svilenih ovratnic
 Diakaste zimske srajce za moške in ženske.
 Bogat izbor najfinejšega blaga za ženske obleke, vse po konkurenčnih cenah.
 Filijalka ul. Nuova št. 38

**Najboljša, najlepša, najce-
 nejša ura sedanjega časa!**
 Pristne Roskopf-Savonnet od double
 zlata remontoir na sidro
 so najnovejše Roskopf ure. Te ure imajo izvrstno in vsjamečno
 precizijsko kolesje na sidro in imajo 5 odskočne pokrovice od
 double zlata z dvojno prevlago. Double zlato, je zlatu podobna
 kovina, koja se nikoli ne spremeni. Te ure so zbog krasnega
 dela posebno občudovane ter se ne ločijo od pristnih zlatih ur.
Cena 5 gld.
 K tej spadajoča verižica od dvojnatga double zlata za
 gospode gld. 1-50. Vsaki uri je priloženo pismo za 3 letno jam-
 stvo. Razpošilja se le po povzetju
JOSIP SPIERING, Dunaj I., Postg. 2-45.

ANTON SKERL
 mehanik, zapriseženi zvedenec.
 Trst - Carlo Goldonijev trg 11. - Trst.
 Zastopnik tovarne koles in motokoles „Puch“.
 Napeljava in zaloga električnih zvončkov. Izključna
 prodaja gramofonov, zono fonov in fonografov. Zaloga
 priprav za točiti pivo. Lastna mehanična delavnica za
 popraviljanje šivalnih strojev, koles, motokoles itd.
 Velika zaloga pripadkov po tovarniških cenah.
 TELEFON št. 1734.

Zaloga vina A. FONDA v ulici Ugo Foscolo št. 9
 Istrska in dalmatinska vina prvih kleti, priporo-
 čljiva toli vsled pristnosti kolikor zmernosti v ceni.
 Furlansko vino lastnega pridelka. Prodajalnica butelj.
 specialiteta: rozolja, vermut, marsala, istrsko in
 furlansko žganje.
 Prodaja na debelo in drobno.
 Krčmarjem in trgovcem po znižanih cenah.

Zaloga istrskih in dalmat. vin
 v ulici Cecilia 16 (vogal ul. Ruggero Manna)
 Zaloga je vedno preskrbljena z vini najboljših
 kletij. Cene: istrsko po 64 st., belo brisko po 80 st.,
 opolo iz Visa po 72 st., vse franko na dom.
 Za obilne naročbe se priporoča
IVAN TONEL

Ivan Petelin
 tovarna testenin
 TRST
 ul. S. Francesco d' assisi 47.

Pekarna, sladčičarna in tovarna biškotov
Vinko Škerk
 TRST — ulica Acquedotto št. 15 — TRST
 Filijalka v ulici Miramare št. 13
 Raznovrsten kruh, moka prvih tovarn, sprejema na-
 ročbe na najlnejše pecivo ter dostavlja kruh na dom.
 Za obilen obisk se toplo priporoča cenj. občinstvu.

Izvrstno jedilno olje
 po 28 novč. liter v novi prodajalnici
A. BERINI & A. STRINGARI
 ulica di Torre bianca 45.

Kis, milo, sveče in soda.
 Jedilno olje po 28 novč.

Moderci 'Viktorija' in 'Radikal'.

po 50, 1 70, gld. 1.25. 1.30. 1.50.
 1.80, 2.20 3.— in 4.20

VELIK IZBOR
 vseh predmetov za jesen in zimo.
 Volneno blago vseh vrst in različnih cen tudi
 za moške, ali ženske obleke, barhant bel in barvan
 židane in volnene serpe za ženske, zimske rokavice
 pletene ali od kože, volnene bombažev in barhantne
 jope in spodnje blaae itd. ter različno perilo
Jakob Klemenc,
 manifakturna prodajalnica
 TRST — ul. S. Antonio št. 1. — TRST
 Na zahtevo franko vzorci in ceniki.

Schicht-ovo štedilno milo
 z znamko „JELEN“
 Ono je **zajamčeno čisto** in vsake brez škodljive primesi. Pere izvrstno. Kdor hoče dobiti zares jamčeno pristno, perilu
 neškodljivo milo naj pazi dobro da bo imel vsak komad ime „SCHICHT“ in varstveno znamko „JELEN“.
 JURJ SCHICHT, USTJE na LABI. Največja tovarna te vrste na evropskem ozemlju.
Udobiva se povsod!

